

Napomene:

Neslužbeni prijevod

U slučaju odstupanja mjerodavna je izvorna verzija na engleskom jeziku:

<http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/cdcj/Whistleblowers/EU%20guidelines%20-%20Whistleblowing.pdf>

Izrazi koji se koriste u ovim smjernicama, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.

Pojam:

„Zviždanje“ – obično od strane zaposlenika otkrivanje nadležnim osobama i tijelima ili javnosti podataka o lošem upravljanju, korupciji, nezakonitostima ili nekom drugom prijestupu ili prekršaju unutar državne institucije ili poduzeća ili unutar privatnog poduzeća.

(<http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Whistleblowing>)

EUROPSKA KOMISIJA

**Brisel, 6. prosinca 2012. godine
SEC(2012) 679 završna verzija**

PRIOPĆENJE KOMISIJI

**Priopćenje potpredsjednika Šefčoviča Komisiji o smjernicama za „zviždanje“
(eng. whistleblowing)**

Smjernice za „zviždanje“

1. UVOD

1.1. Općenito

Postojanje procedura za podizanje razine svijesti o važnosti otkrivanja prijevare, korupcije ili neke druge ozbiljne nezakonitosti važno je za sve odgovorne organizacije i njihove zaposlenike. Iako kvalitetni sustavi unutarnje kontrole mogu smanjiti vjerojatnost pojave istih, ovaj se rizik nikada ne može potpuno isključiti. Kad se rizik materijalizira, prve osobe koje to uvide ili posumnjaju na problem često će biti one koje rade unutar organizacije ili s njom surađuju. Ipak, ukoliko ne postoji kultura na temelju koje zaposlenici vjeruju da je sigurno i prihvaćeno izražavati zabrinutost o navedenim pitanjima, postoji rizik da će oni šutjeti, što uskraćuje organizaciji važnu priliku za otkrivanje i istraživanje slučajeva i poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi zaštitila svoju imovinu, integritet i ugled.

Najučinkovitiji način za poticanje službenika na prijavljivanje sumnji je osigurati jamstvo zaštite njihovog položaja. Potrebno je uspostaviti jasno definirane komunikacijske kanale za prijavljivanje sumnje unutar institucije te također, kao krajnju mogućnost, sigurne i prihvaćene komunikacijske kanale putem kojih službenici mogu prijaviti slučajeve izvan organizacije.

S tog stajališta postojanje procedura za „zviždanje“ i procedura za zaštitu „zviždača“ jednostavno je pitanje dobrog upravljanja i sredstvo uključivanja principa odgovornosti¹ u praksu. Te procedure doprinose unaprjeđenju vrijednosti, integriteta i odgovornosti organizacije.

Pravila za „zviždanje“ usvojena su i uključena u Pravilnik o službenicima Europske komisije² (članci 22.a i 22.b) iz 2004. godine. Ona dopunjuju opće načelo odanosti Europskoj uniji, obvezu pomaganja i savjetovanja nadređenih (članak 21.), a ujedno propisuju postupke za postupanje s nalogima koji se smatraju nepravilnima ili će vjerojatno uzrokovati ozbiljne poteškoće (članak 21.a).

Iako su isti postupci već pokrenuli brojne značajne istrage od strane Europskog ureda za borbu protiv prijevара (OLAF-a), moguće je da se pojedini službenici suzdržavaju od korištenja procedura za „zviždanje“ zbog straha od negativnih posljedica po njihov ugled ili karijeru. Budući da je sastavni dio dužnosti Komisije zaštita interesa službenika (*fr.* „*devoir de sollicitude*“), potrebno je službenicima koji u dobroj namjeri prijavljuju ozbiljne nezakonitosti ili sumnju na iste, osigurati najviši stupanj povjerenosti i zaštite od bilo kakve osvete kao rezultata njihovog „zviždanja“.

Budući da su procedure „zviždanja“ široko prepoznate kao važan alat za otkrivanje prijevара, korupcije i ozbiljnih nepravilnosti, važno je da službenici u potpunosti razumiju vrste situacija u kojima je njihova dužnost „zviždati“, te kome trebaju prijaviti svoju sumnju. Davanje smjernica o ovom pitanju dio je opće Komisijine etičke politike, čiji je cilj, između ostalog, pojasniti pravila koja se odnose na profesionalnu etiku u Komisiji.³

Sukladno navedenom, u dogovoru s OLAF-om, Komisija je objavila sljedeće smjernice.

1.2. Osnovna načela

- Službenici su obvezni prijavljivati ozbiljne nepravilnosti.
- U tu svrhu službenici moraju imati mogućnost izbora između više komunikacijskih kanala za „zviždanje“. Glavni kanal je propisani hijerarhijski red. Ukoliko službenici smatraju da je sigurnije zaobići propisani hijerarhijski red, mora im biti omogućeno da tako postupe. Pod određenim uvjetima, u krajnjem slučaju, službenici mogu svoju sumnju prijaviti drugoj EU instituciji.
- Službenici koji prijavljuju ozbiljne nepravilnosti u dobroj namjeri ne smiju ni pod kakvim okolnostima biti subjektom osvete za „zviždanje“. Oni moraju biti zaštićeni, a njihov identitet mora ostati tajan ako tako žele.
- Prijavljene činjenice moraju biti provjerene na odgovarajući način, a ukoliko su potvrđene, Komisija će poduzeti sve potrebne korake kako bi osigurala odgovarajuće praćenje provedbe istih.

¹ eng. principle of accountability

² eng. Staff Regulations of Officials of the European Communities

³ Vidjeti Priopćenje potpredsjednika Kallasa Komisiji o unaprjeđenju okoliša za profesionalnu etiku u Komisiji, SEC(2008)301 završna verzija i Praktični vodič za službeničku etiku i ponašanje

- Pravo na obranu bilo koje osobe koja je umiješana u prijavljeni slučaj mora biti poštovano.
- Zlonamjerne ili neozbiljne prijave nisu dopuštene.

1.3. Područje politike

Komisijina pravila i smjernice za „zviždanje“ primjenjuju se na sve službenike, neovisno o njihovom administrativnom položaju.⁴

1.4. Definicije

Za potrebe ovih smjernica „zviždač“ je službenik koji u dobroj namjeri prijavljuje činjenice otkrivene tijekom obavljanja svojih dužnosti ili povezano s njima, koje ukazuju na postojanje ozbiljnih nepravilnosti. Prijava mora biti podnesena u pisanom obliku i bez odgovora.⁵

Sukladno pravilima za „zviždanje“ službenici su dužni prijaviti ozbiljne nepravilnosti. U ovom kontekstu ozbiljne nepravilnosti su nezakonite aktivnosti, uključujući prijevaru i korupciju te ozbiljne profesionalne nezakonitosti. Budući da su postupci za „zviždanje“ u osnovi mehanizam za otkrivanje slučajeva i upozoravanje OLAF-a, dužnost je prijaviti sumnju koja obuhvaća samo ozbiljne profesionalne nezakonitosti, a osobito one koje mogu biti štetne za financijske interese Europske unije.

Prema tome, u smislu ovih pravila, ne kvalificira se svako otkrivanje bilo koje vrste podataka kao „zviždanje“. Na primjer, pravila nisu namijenjena za prijavu sljedećih podataka:

- Podaci koji su već dostupni u javnom području (na primjer: novinski članci, javno dostupna revizijska izvješća);
- Neutemeljene glasine;
- Pitanja beznačajne prirode;
- Neslaganja s legitimnom politikom;
- Podaci koji nisu povezani s obavljanjem nečije dužnosti.⁶

Pravila se također ne primjenjuju na podatke za koje su službenicima dostupne specifične procedure:

- Kadrovska pitanja od čijeg ishoda službenici imaju osobni interes. U ovakvim slučajevima službenici mogu koristiti svoje zakonsko pravo, na primjer podnošenjem zahtjeva ili pritužbe/žalbe Općoj upravi za ljudske potencijale (OU LJP) iz članka 90. Pravilnika o službenicima Europske komisije.
- Prijave koje se odnose na uznemiravanje i osobna neslaganja ili sukobe s kolegama ili hijerarhijski nadređenima. U odgovarajućim slučajevima službenici se mogu obratiti svojoj Službi za ljudske potencijale, Službi za mirenje, LJP.B.5 (Jednake mogućnosti i

⁴ Iako se pravila za „zviždanje“ ne primjenjuju strogo na sekundirane nacionalne stručnjake, pripravnike, privremeno osoblje i lokalne agente, također se ovu kategoriju osoblja potiče da koriste procedure navedene u ovim dokumentima, a Komisija poduzima mjere njihove zaštite od osvete, ako postupaju u dobroj namjeri.

⁵ Prije prijavljivanja službenik može tražiti smjernice i podršku kako je opisano u Odjeljku 5. To mora biti u pisanom obliku.

⁶ Ne zato što Komisija ne reagira na takve podatke, nego zato što se u ovom slučaju ne primjenjuju pravila za „zviždanje“

uvjeti rada), povjerljivom savjetniku ili mogu podnijeti zamolbu za pomoć u OU za LJP iz članka 24. Pravilnika o službenicima Europske komisije.

Pravila se također ne primjenjuju na prijave koje se ne mogu smatrati opravdanima ni iskrenima, kao što su:

- Uvredljive prijave (ponovljene prijave navodnih činjenica usmjerene samo na paraliziranje službi)
- Zlonamjerne, neozbiljne ili potencijalno klevetničke prijave (odnosno lažne optužbe ili optužbe koje se ne mogu provjeriti ni dokazati, čiji cilj je nanošenje štete integritetu ili ugledu druge osobe).

"Dobra namjera" može se tumačiti kao vjerovanje u vjerodostojnost prijavljenih činjenica, odnosno činjenicu da službenik opravdano i iskreno vjeruje da su podneseni podaci istiniti. Dobra namjera se pretpostavlja sve dok se ne dokaže suprotno.

"Osveta" se definira kao bilo koje izravno ili neizravno djelovanje ili prijetnja djelovanjem koje je štetno po „zviždača“ i posljedica je „zviždanja“, koje uključuje (ali nije ograničeno samo na) uznemiravanje, diskriminaciju, negativnu procjenu službenika i djela iz osvetoljubivosti.

"Tajnost identiteta" znači da je identitet „zviždača“ poznat primatelju informacija, ali je njegov identitet tajan u odnosu na osobu koja je potencijalno uključena u prijavljenu ozbiljnu nepravilnost, te se podaci o identitetu koriste isključivo u slučaju potrebe određene osobe u određenom trenutku.⁷

"Anonimnost" se odnosi na situaciju u kojoj primatelju nije poznat identitet izvora informacija.

Službenici koji podnesu prijavu zloj namjeri, osobito ako je svjesno utemeljena na lažnoj ili obmanjujućoj informaciji, neće biti zaštićeni te će biti subjektom stegovnih mjera. Teret dokazivanja u ovom kontekstu je na Komisiji.

2. POSTUPCI PRIJAVE

„Zviždanje“ putem unutarnjih kanala - prva mogućnost

Službenici koji su tijekom obavljanja svojih dužnosti ili u vezi s njima, otkrili da su se možda dogodile ili se mogu dogoditi ozbiljne nepravilnosti, obvezni su odmah u pisanom obliku prijaviti saznanje svojem neposredno nadređenom, generalnom direktoru ili voditelju službe.

„Zviždanje“ putem unutarnjih kanala - druga mogućnost

Ukoliko postoji sumnja da prijava može dovesti do osvete ili da je predviđeni primatelj prijave osobno uključen u ozbiljne nepravilnosti, tada službenik može zaobići direktne unutarnje kanale prijave te podnijeti prijavu Glavnom tajniku nadležne Opće uprave ili direktno OLAF-u. OLAF također može biti obaviješten putem Sustava za prijavu prijave.⁸

⁷ eng. need-to-know basis

⁸ eng. Fraud Notification System

U svakom slučaju, primatelj prijave dužan je zaprimljenu prijavu bez odgode proslijediti OLAF-u. Na taj način, ako prijavitelj ima mogućnost izbora između različitih komunikacijskih kanala, prijava bi u konačnici u kratkom roku trebala stići do OLAF-a.

„Zviždanje“ putem vanjskih kanala – krajnja mogućnost izbora

OLAF ili Komisija unutar 60 dana od dana primitka prijave moraju „zviždaču“ dati podatak o indikativnom vremenskom razdoblju koje se smatra opravdanim i potrebnim kako bi se poduzele odgovarajuće mjere.

Ako unutar tog roka nije pokrenut nikakav postupak ili ako „zviždač“ može dokazati da indikativni vremenski period nije prihvatljiv zbog svih okolnosti slučaja, on/ona može koristiti mogućnost „zviždanja“ putem vanjskih kanala sukladno članku 22.b Pravilnika o službenicima Europske komisije.

Sukladno navedenom članku, ukoliko ni Komisija ni OLAF nisu poduzeli odgovarajuće postupke unutar razumnog roka, službenik koji je prijavio nezakonitosti ima pravo svoju sumnju prijaviti predsjedniku Vijeća, predsjedniku Parlamenta, predsjedniku Revizorskog suda ili ombudsmanu. U ovom slučaju nastavlja se primjenjivati zaštita „zviždača“.

Međutim, obveze povjerljivosti i odanosti podrazumijevaju da je to krajnja mogućnost i opravdana samo ako službenik kojeg se tiče iskreno i opravdano vjeruje da su otkrivena informacija i navodi koji su u njoj sadržani istiniti, te ako je dopustio Komisiji ili OLAF-u da u razumnom roku poduzme odgovarajuće mjere.

Komisija općenito zaprima i obrađuje velike količine povjerljivih podataka, od kojih su mnogi vrlo osjetljivi, a neki imaju i značajnu komercijalnu vrijednost. Komisija je obvezna osigurati povjerljivost podataka zbog čega su službenici Komisije obvezni poštovati obvezu povjerljivosti.

Vanjsko otkrivanje podataka drugim institucijama EU, koje zbog svoje institucionalne uloge mogu javno kritizirati Komisiju, i koje također podliježu obvezi povjerljivosti, stoga utječe na učinkovitu ravnotežu između javnog interesa povjerljivosti i odanosti te transparentnosti i odgovornosti.

Odgovornost je službenika odabrati odgovarajući kanal za izvješćivanje o ozbiljnim nepravilnostima koje su obvezni prijaviti. Međutim, ako je predmet prijavljen službi Komisije koja nije nadležna za isti, dužnost je te službe u najstrožoj tajnosti proslijediti relevantne podatke i dokumente nadležnoj službi te o tome obavijestiti službenika koji je podnio prijavu.

3. ZAŠTITA „ZVIŽDAČA“

Svaki službenik koji prijavi ozbiljnu nepravilnost, pod uvjetom da je prijava podnesena u dobroj namjeri, te u skladu s odredbama ovih smjernica, bit će zaštićen od bilo kakvih djela osvete. Teret dokazivanja na strani je osobe koja poduzima mjere kako bi utvrdila je li prijava „zviždača“ bila motivirana nekim drugim razlozima osim obveze izvješćivanja.

Potrebno je istaknuti da se od službenika ne očekuje dokazivanje nastanka nezakonite radnje, niti će izgubiti zaštitu samo zato što se njegova iskrena zabrinutost ispostavila neutemeljenom.

Zaštita se nastavlja primjenjivati u slučajevima prijave putem vanjskih kanala, pod uvjetom da službenik iskreno i opravdano smatra da su podaci i bilo koji navodi u prijavi istiniti. U tom kontekstu, u obzir će se uzeti bilo koja povratna informacija koju je službenik zaprimio iz Komisije i OLAF-a nakon početne prijave putem unutarnjih kanala.

Primjenjuju se sljedeće posebne zaštitne mjere:

Tajnost identiteta

Zaštita osoba koje prijavljuju ozbiljnu nepravilnost u dobroj namjeri bit će osigurana na način da će se s njihovim identitetom postupati kao s tajnim podatkom. To znači da se njihovo ime neće otkrivati osobi/ama potencijalno uključenima u navodne nezakonitosti niti drugoj osobi /ama koja/e nema/ju izričitu obvezu to znati, osim ako „zviždač“ osobno ne odobri otkrivanje svojeg identiteta ili ako je to uvjet za kasniji sudski postupak. U svim drugim slučajevima, Komisija je obvezna čuvati tajnost identiteta „zviždača“. Do sada je Komisija tražila od OLAF-a da ne uključuje identitet „zviždača“ u izvješća o istragama koje OLAF dostavlja Komisiji.

S obzirom na to, Sud je presudio da su stegovni postupci koji su pokrenuti na temelju podataka čiji izvor nije otkriven regularni, sve dok to ne utječe na mogućnost da osoba koja je subjektom kasnijeg stegovnog postupka komentira činjenice ili dostavljene dokumente ili zaključke koje Komisija donosi na temelju njih⁹. Stegovna pravila Komisije dopuštaju čuvanje tajnosti identiteta „zviždača“ uz istovremeno potpuno osiguravanje poštivanja prava na obranu prokazane osobe.

Premještaj

Ukoliko službenik želi biti premješten u drugu ustrojstvenu jedinicu Komisije kako bi bio zaštićen od potencijalnih neprijateljskih reakcija iz svog neposrednog radnog okruženja, Komisija će poduzeti odgovarajuće korake kako bi olakšala premještaj. U praksi službenici koji smatraju potrebnim da se premjeste u drugu Opću upravu ili službu mogu se obratiti direktoru odgovornom za potencijale u svojoj službi ili u Središnjoj službi za upravljanje karijerom (SCOP) u OU LJP, koji će im omogućiti savjetovanje kako bi se utvrdila vrsta radnog mjesta koja odgovara njihovom profilu i profesionalnim težnjama.

U hitnim i propisno opravdanim slučajevima zaštitnu mjeru premještaja na temelju članka 7. (1) Pravilnika o službenicima Europske komisije poduzet će generalni direktor OU LJP, te glavni tajnik Komisije za službenike zaposlene u OU LJP.

Procjena i napredovanje

Osobita pozornost bit će usmjerena tijekom postupaka procjene i napredovanja službenika kako bi se osiguralo da „zviždač“ ne trpi štetne posljedice u ovom kontekstu. Shodno navedenom, novi sustav procjene¹⁰ pruža mogućnost „zviždaču“ da zatraži da ulogu procjenitelja žalbe obnaša generalni direktor OU LJP ili glavni tajnik Komisije za službenike zaposlene u OU LJP.

Anonimnost

⁹ Presuda 15. svibnja 1997. godine, N / Komisija (T-273/94, RecFP_p._II-289) (cf. točka 81).

¹⁰ Članak 3 (2) Odluke Komisije dana 14. studenoga 2011. godine o općim odredbama za provedbu članka 43. Pravilnika o službenicima Europske komisije

Kako bi Komisija mogla primijeniti zaštitne mjere i nadzirati provedbu gore navedenih procedura, službenik bi se instituciji trebao predstaviti kao „zviždač“.

Ponuđena zaštita smanjuje potrebu za anonimnošću te njenu opravdanost. Anonimnost uskraćuje istražnim službama mogućnost traženja pojašnjenja ili dodatnih podataka od strane izvora informacija, te povećava rizik od neozbiljnih, zlonamjernih ili nepouzdanih podataka.

Iz ovih razloga ne potiče se anonimno prijavljivanje.¹¹

Kazne za poticanje djela osvete

Nitko od službenika ili dužnosnika Komisije ne smije koristiti svoj položaj kako bi spriječio druge službenike da se pridržavaju svoje obveze prijavljivanja ozbiljnih nepravilnosti.

Zabranjeno je poduzimanje bilo kakvih oblika osvete od strane službenika protiv bilo koje osobe koja je u dobroj namjeri prijavila ozbiljnu nepravilnost. U takvim slučajevima poduzet će se stegovne mjere.

Ako službenici smatraju da su bili žrtve osvete koja je rezultat prijavljivanja ozbiljne nepravilnosti, imaju pravo tražiti pomoć od Komisije na temelju članka 24. Pravilnika o službenicima Europske komisije i zatražiti poduzimanje zaštitnih mjera. Takvi zahtjevi trebaju biti upućeni Općoj upravi za ljudske potencijale.

Ograničenja

Sukladno gore navedenom, odredbe o „zviždanju“ odnose se na otkrivanje podataka koji upućuju na prijevaru, korupciju i druge slične ozbiljne nezakonitosti. Nisu namijenjene za uporabu kao zamjena za žalbene postupke u kojima službenik ima neki osobni interes niti za određivanje njihovog ishoda. Također su neprimjereni za rješavanje neslaganja s legitimnom politikom. Njihova je svrha podići razinu svijesti službenika o nezakonitostima, kako bi ih nadležni mogli ispitati.

Potrebno je naglasiti da se zaštita može izgubiti ako službenik iznosi neovlaštene ili štetne optužbe čime pokazuje da se ne može smatrati iskrenom ni razumnom osobom. Ukoliko pojedini službenik razmatra prijavu sumnje u smislu ovih smjernica, preporučljivo je pustiti da činjenice govore same za sebe.

Također, ako je službenik podnio prijavu u svrhu osobne koristi - na primjer prodajom podataka vanjskim stranama – izgubit će navedenu zaštitu, jer se ne radi o zakonitom otkrivanju podataka u smislu pravila za „zviždanje“.

Zaključno, ako je službenik uključen u ozbiljne nepravilnosti te odluči iste prijaviti, ta činjenica može predstavljati značajnu olakotnu okolnost u svim stegovnim postupcima koji proizlaze iz

¹¹ Budući da potencijalni „zviždači“ mogu oklijevati otkriti svoj identitet zbog straha od osvete, OLAF-ov Sustav obavijesti o prijevarama olakšava prijavu uključivanjem u uvodni anonimni dijalog sa specijaliziranim službenikom prije nego što osoba odluči koristiti procedure za „zviždanje“

prijave, ali isto je ne čini kvalificiranom prijavom u smislu ove politike niti se službeniku osigurava potpuna zaštita od stegovnih posljedica na osnovi pravila za „zviždanje“.

4. POVRATNE INFORMACIJE ZVIŽDAČIMA

Prema članku 22.b Pravilnika o službenicima Europske komisije, OLAF ili Komisija mora „zviždaču“ dostaviti podatke o okvirnom vremenskom periodu potrebnom za poduzimanje odgovarajućih mjera. Ako se mjere ne poduzmu u navedenom roku ili ako „zviždač“ može dokazati da je utvrđeno razdoblje nedovoljno zbog okolnosti predmeta, može prijaviti problem jednoj od gore navedenih institucija.

Važno je istaknuti da „zviždač“ ima pravo biti obaviješten unutar 60 dana o potrebnom vremenu za poduzimanje odgovarajućih mjera, ali OLAF i/ ili Komisija utvrđuju odgovarajući tijek postupka.

5. SMJERNICE I PODRŠKA

Iako je izvješćivanje o ozbiljnim nepravilnostima obveza prema Pravilniku o osoblju, pojedini službenici mogu se suzdržavati od prijavljivanja sumnji. Kako bi se pomoglo službenicima koji nisu sigurni je li određene činjenice potrebno prijaviti, Komisija (potencijalnim) „zviždačima“ nudi povjerljive i nepristrane smjernice i podršku.

Smjernice potencijalnim „zviždačima“ u ranoj fazi također pomažu da se izbjegne nepromišljeno prijavljivanje, koje može izazvati frustracije uključenih službenika i može biti štetno za interese i ugled Komisije. Ove smjernice stoga umanjuju rizik od sukoba povezanih s otkrivanjem sumnji.

Funkciju usmjeravanja i podrške donedavno je provodila ustrojstvena jedinica za pravne savjete u OLAF-u. Međutim, iskustvo pokazuje da je najbolje da iste funkcije provodi kontaktna točka koja nije povezana s istražiteljskom funkcijom OLAF-a, uzimajući u obzir činjenicu da je podrška „zviždačima“ u osnovi odgovornost Komisije kao poslodavca.

U dogovoru s OLAF-om, stoga je odlučeno da će se ta funkcija prenijeti na mrežu etičkih povjerenika Komisije¹². Svaka Opća uprava i služba Komisije ima imenovanog jednog ili više etičkih povjerenika, koji su osposobljeni za davanje smjernica službenicima o etičkim pitanjima uključujući i „zviždanje“.

Ovi imenovani službenici dat će povjerljive i nepristrane smjernice, primjerice, o tome podliježu li određeni podaci pravilima o „zviždanju“, koji komunikacijski kanal je najbolje upotrijebiti za navedene informacije, te koji su alternativni postupci dostupni ako se navedeni podaci ne kvalificiraju kao podaci za „zviždanje“. Također su u mogućnosti dati savjet i smjernice službenicima o mjerama zaštite koje mogu zatražiti nakon podnesene prijave.

¹² eng. Network of Ethics Correspondents of the Commission

Naravno, ova funkcija usmjeravanja ne dovodi u pitanje mogućnost službenika da se savjetuju sa svojim nadređenim ili sa specijaliziranom službom¹³.

Također mrežni Sustav obavijesti o prijevarama OLAF-a potencijalnim „zviždačima“ koji oklijevaju podnijeti prijavu omogućava dijalog s istražiteljima OLAF-a, putem kojega mogu provjeriti jesu li podaci kojima raspolažu u nadležnosti OLAF-a.

U slučaju dvojbe službenike se potiče da prilikom razmatranja prijave potraže smjernice koje su im ponuđene u pravilima za „zviždanje“.

6. ULOGA RUKOVODSTVA

Obveza rukovodstva je obavještavati OLAF o zaprimljenim podacima na osnovi pravila za „zviždanje“, ali ga ista ne oslobađa osobne odgovornosti za prijavljivanje sumnje na nezakonitosti.

Rukovodstvo će stoga morati procijeniti otkrivaju li dostavljeni dokazi nedostatke koji se mogu otkloniti ili zahtijevaju dodatne mjere uz prosljeđivanje podataka OLAF-u. Ukoliko se na temelju praćenja tih podataka ispostavi da proceduralne ili organizacijske promjene mogu spriječiti rizik nastanka ozbiljnih profesionalnih nezakonitosti u budućnosti, takve je mjere potrebno razmotriti te ih, ukoliko je primjenjivo, provesti što je moguće prije. Potrebno je obratiti pozornost da mjere ne štete budućim istragama OLAF-a koje obuhvaćaju prijavljene činjenice. U slučaju dvojbe rukovodstvu se preporučuje savjetovanje s OLAF-om prije poduzimanja takvih mjera.

7. KOMUNIKACIJA I PODIZANJE SVIJESTI

Kako bi se među službenicima povećala razina svijesti o postupcima za „zviždanje“, ove smjernice će dobiti odgovarajući publicitet kroz unutarnje komunikacijske kanale u Komisiji, te će biti uključene u materijale tečajeva i edukacija o etici i integritetu koje organizira Komisija.

8. IZMJENE I DOPUNE

Praktična primjena i učinkovitost ovih smjernica za „zviždanje“ ocjenjivat će se po isteku trogodišnjeg razdoblja od njihova usvajanja. Smjernice mogu biti izmijenjene i dopunjene sukladno rezultatima procjene.

9. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovo Priopćenje zamjenjuje Priopćenje potpredsjednika Kinnocka Komisiji od 9. veljače 2004. godine o poboljšanju učinkovite primjene pravila za „zviždanje“ i zaštitu „zviždača“ (SEC 2004 151/2), koje se ovime ukida.

¹³ Primjeri su OLAF, IDOC (Ured Komisije za istražne radnje i stegovne postupke), OU LJP.B.1 Opća uprava za ljudske potencijale (etička prava i obveze) i Glavno tajništvo GT.B.4 (etika javnih službi)

PRILOG 1: Pravilnik o službenicima Europske komisije - članci o "zviždanju"

Članak 22.a

1. Svaki službenik koji tijekom obavljanja svojih dužnosti ili u vezi s njihovim obavljanjem postane svjestan činjenica koje dovode do zaključka da postoje moguće nezakonite aktivnosti, uključujući prijevaru ili korupciju, koje štete interesima Zajednice, ili da postoji ponašanje povezano s obavljanjem profesionalnih dužnosti koje može predstavljati ozbiljno nepoštivanje njegovih obveza, dužan je bez odgode obavijestiti neposredno nadređenog ili generalnog direktora ili, ako to ocijeni potrebnim, glavnog tajnika ili osobe na odgovarajućem položaju, ili direktno Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF).

Podatak naveden u prvom podstavku dostavlja se u pisanom obliku.

Ovaj se stavak primjenjuje i u slučaju ozbiljnog nepoštivanja sličnih obveza od strane člana institucije ili bilo koje druge osobe u službi ili osobe koja obavlja poslove za instituciju.

2. Svaki službenik koji zaprima podatke iz stavka 1. ovoga članka mora bez odgode prosljediti OLAF-u svaki dokaz kojim raspolaže, a iz kojeg se može zaključiti postojanje nepravilnosti iz stavka 1.

3. Službenik neće trpjeti nikakve štetne posljedice od strane institucije kao rezultat prijave podataka iz stavaka 1. i 2., pod uvjetom da je postupio opravdano i iskreno.

4. Stavci 1. do 3. ne primjenjuju se na dokumente, isprave, izvješća, bilješke ili podatke u bilo kojem obliku koji se koriste u svrhu postupanja u sporovima, ili su pripremljeni za potrebu postupanja u sporovima ili su otkriveni službeniku tijekom postupanja u sporovima neovisno o tome je li postupak u tijeku ili je zaključen.

Članak 22.b

1. Službenik koji dalje otkriva podatke kako je navedeno u članku 22.a predsjedniku Komisije, Revizorskog suda, Vijeća, Europskog parlamenta ili ombudsmanu, ne smije trpjeti nikakve štetne posljedice od strane institucije u kojoj radi, pod uvjetom da su zadovoljena oba sljedeća uvjeta:

(a) službenik iskreno i opravdano vjeruje da su otkriveni podaci i mogući navodi sadržani u njima istiniti; i

(b) službenik je prethodno dostavio iste podatke OLAF-u ili instituciji u kojoj je zaposlen, te je dopustio da OLAF ili ta institucija odredi vremenski rok u kojem će, s obzirom na složenost predmeta, poduzeti odgovarajuće mjere. Službenik će biti uredno obaviješten o tom roku unutar 60 dana.

2. Rok iz stavka 1. ne primjenjuje se ako službenik može dokazati da je neprimjeren uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na dokumente, isprave, izvješća, bilješke ili podatke u bilo kojem obliku koji se koriste u svrhu postupanja u sporovima, ili su pripremljeni za potrebe postupanja u sporovima ili su otkrivene službeniku tijekom postupanja u sporovima neovisno o tome je li postupak u tijeku ili je zaključen.

Prilog 2. KOMUNIKACIJSKI KANALI ZA „ZVIŽDANJE“

